

tamini scripturas: qz ille testimoniū perhibent de me: et tñ ceteri negāt quam saraceni ignorantēs scripturas venerantur & adorant.

Ca. XCIII

¶ Celus dei assim-

Celatur aeri: q̄ habz tres regiōes: q̄z ūp̄ma q̄ igni cōiuncta est rara ē et vehemēter calida p̄pter vicinitatez ignis & p̄pter radios stellarum & lumē: que sibi sunt viciniōra: & illa pars est lo⁹ inflāmatiōnis p̄ se: dicit regio estus. Hinc similes sunt q̄ magno celi ardore feruēscūt: Ps̄. lviij. Zelus domus tue comedit me. Hosa. Zelus est bon⁹ feruor animi: q̄ mens p̄ defensione veritat⁹ accēdit: eo q̄ quelibet praua q̄ videt corrigere satagit. si neq̄t tolerat & gemit. Iste celus causat in sanctis ex inflāmatiōe ignis spūssancit v̄ charitatis dīnē: & ex radijs stellar. i. exēplis sanctorū patrū: sicut p̄bines: helie & aliorū q̄: multū zelauerūt p̄ deo & lege eius. i. Mat. h. i. P̄bines p̄ n̄ zelando celus dei accepit testamētū sacerdotij eterni. Helias dicit. iij. Reg. xix. Zelo zelat⁹ sum p̄ domino. Secūda regio aeris siue media cōna est locus frigiditatis: qz illa nō habet calorem ex vicino igne sicut regio sup̄ior: nec ex reflectione radioz sicut regio inferioz: eo q̄ radij nō reflectunt ad transparentē siue peritūm: aut ad multū diaphanū: sed tñ ad solidū planum: & plus si fuerit tersum: vt est aque superficies v̄ speculi v̄ allo mozo politū v̄ planū. Hinc aeri siles sunt q̄ sunt totaliter frigidit: ita vt nec celo dei tā gan⁹: qz nec igne diuini amoris incenduntur: nec radijs. i. exēplis sanctorū tanguntur: & ideo aufert ab eis diabolus celū bonum. Tales sunt prelati mali q̄ de gregis sui dissipatione nō curant: Esa. xj. Aufertur celus ephraim. Ephraim interpretat⁹ augmentū v̄ fertilitas: & signat prelatos q̄ cogitant de tēporaliū augmentatiōe: & nihil de aīaz pditione. Tertia regio aeris est tepida v̄ temperata suscipiēs aliqd̄ de superiori & aliqd̄ ab inferiori: est tñ intēperate calida fm̄ q̄ vincit ab inferiorib⁹ q̄ busdā temporib⁹: & intēperate frigida fm̄ q̄ vincit a superiorib⁹ quibusdā temporib⁹ alijs. Hinc similes sunt q̄ celū dei hnt tepidū vel inordinatū. Itā aliqñ vincit ab inferiorib⁹ passionib⁹ irayel odio et tūc nimis

incādescent. Quandoqz ho superiorum vel potentioz timore pterriti: omnino a celo tepescūt et frigesūt. Tales habēt celuz sed non fm̄ scientiā. i. discretionem: Ro. x. Patet ergo qz celus frigidus cū sit null⁹ est damnabilis: tepidus: reprehensibilis: seruicidus & charitatu⁹ laudabilis q̄ meretur celeste premiū. i. Mat. ij. Helias dū celat celum legis recepit⁹ est in celū. Ad qd̄ nos perducatur christ⁹ qui est benedict⁹ Amen.

¶ Explicit liber primus de similitudinib⁹ rerum.

¶ Incipit prologus libri secundi de metallis atqz lapidibus.

Habet argentum venarum suarūz principia: et auro locus est i q̄ cōflatur. Ferrus de terra tollit: et lapis calore solutus in es cōuertitur: Job xxvij. Diuine prudentie largitas: a q̄ que cunqz creata sunt connexionis mirabilis ordine gubernantur: rationali creature. i. homini sic corpa inferiora subiecta: vt ei insubstitutū ad essent infirmitat⁹: et docemētuz insup porrigerēt veritat⁹: & in exemplū illi fierent etiā bonitat⁹. Itā ex vsu vario sensibiliū corporū humani corporis labilitati succurrit: qd̄ ex eisdē ex quib⁹ constat corporib⁹ nutrit: ex eozandem quoqz corporū specieb⁹ informant sensus: & ratio erudit: vt sic humana conditio a sensu sumat initū: & nō p̄ se res sensibiles. i. p̄ suas substantias & essentias: sed tñ p̄ suas species anime illabunt: ex quibus humana ratio dū hincinde inuestigādo discurrit: rationes format q̄ plurimas: ex quib⁹ intelligibiles elicit varietates: nō solū de rebus infimis sed etiā de sup̄imis. Sic enī inuisi-

k 5

Liber secundus

bilia dei a creatura mundi p ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciunt. Quia vero op⁹ nature est opus intelligentie: ex eo q̄ corporalia mediantib⁹ angelis a deo gubernant: etiā ex ipsis corporib⁹ humana dirigif ratio: ex motib⁹ eoz⁹ r ordine exēpla sumēs r regulas suarū actionū nō tm̄ artificialiū in q̄bus ars imitat naturā: sed etiā moralū operū directiua. Et qm̄ inter cetera talia potissime mineralia corpora: vt sunt ferrū vel argentū vel aurū r alia q̄cumq; metalla: r cū eis etiā lapides humane necessitati deseruiūt: scriptura sacra diuinit⁹ insprata: in q̄ testante Aplo: Quēcūq; scripta sunt ad nostrā doctrinā scripta sunt. de eis frequētius legif vt nō tm̄ ad cōmōdū corporis illa cōcessa putemus: sed etiā ad morū exemplum inspicere studemus. Quapropter Job diuersas metalloz⁹ ozi/gines in x̄bis pmissis declarat siue describit. Ex q̄bus beat⁹ Grego. in libro suo moralū puriles moralitates assumit. Aut ei beat⁹ Job: Habet argentū venarū suarū rē. In quib⁹ x̄bis pensandū est q̄ neq̄q; tam sanctissim⁹ vir aut de minera argenti aut de loco cōlatiōis auri: aut de ferri ozi/gine: aut de solutiōe lapidis: r de eris formatione tā seriose tractasset: si talia ad nostrā doctrinā p̄ficere nō nouisset. Et iō beatus Grego. dicit p argenti significari p̄dicatozū doctrinā: cui⁹ venarū p̄ncipiū est sacre scripture pagina. Nā qui ad vere p̄dicationis x̄ba se p̄parant: necesse est vt initiū a sacre scripture pagina sumant. In auro x̄o significat martyrū paciētia: cui⁹ cōflatiōis. i. p̄batiōis locus catholica ē ecclesia. Quia nō nisi i catholica ecclia veri martyres sunt: ex eo q̄ sine fide: spe et charitate q̄bus mēbra iungunt ecclie non habet passio meritū: sicut in beretic⁹ ptz. Unde Aplos dicit. i. Corinth. xij. Si tradidero corpus meū ita vt ardeā: charitatē aut nō habeā nihil mihi p̄dest. In ferro autē accipit bonū opandi potentia seu fortitudo sanctorū: qd̄ ferrū de terra tollit: qz fortiores viri a terrena quaz prius tenebant actione separant: r pugnatōres ipsi⁹ ecclesie ac pugiles deputant. In lapide x̄o significat interior cordis duricia r i ere charitatis cōstātia. Nūc tūc lapis calore soluit qm̄ cor durū r a diuini amoris igne frigidū feruore spūs tangit: r ad amorē molliet: r tūc

in es cōuertit qm̄ charitate solidatū ad bona opa robozat: vt sicut p̄t⁹ dur⁹ fuerat i amore seculi: ita se postmodū forte erhibeat in amorē dei. Et qz de alijs hmōi talib⁹ metallis seu lapidib⁹ de q̄b⁹ in scriptura legit frequēter: r in plurib⁹ locis est idē effi mandū videlicet q̄ ad nostrā cōferat disciplinā. Est n̄e intentiōis p̄positū post exemplā simpliciū corporū q̄ iam sunt in p̄mo libro adducta. In hoc secūdo libro de metallis atq; lapidib⁹: tam p̄ciosis q̄ cōmūnibus r de alijs mineralib⁹ exēpla introducere varia r morib⁹ adaptare: eundem seruādo ordinem quē scy in p̄ncipio tenuimus: tā in capituloz⁹ materijs q̄ in exemplis.

Explicit prologus libri secūdi.

Incipit liber secūdus de exemplis r similitudinibus rerum. Ca. I

Humatores dei assimilant lapidib⁹ p̄ter octo. p̄t⁹ mo qd̄d qz lapides sūt naturaliter frigidī et sicci: eo q̄ ex partib⁹ terre solidis r compactis lapidis substantia generat. Ex est tū vt dicit Aristot. in. liij. Methe. ex sola tra nō fit lapis: qz vincens in ea siccitas nō p̄mittit vt in lapidem coagulari possit. Sz ex cōmixtiōe terre r aq̄ fit lutū qd̄ inf terra r petrā ē mediū: qd̄ dū p̄ partū suaz fortit⁹ coagulationē p̄stringit in lapidē mutat. Nūc tali trāsmutatiōi lutū vinctuosū ē apt⁹. Habet q̄ lapis ex terra siccitatē: r ex aqua sicc⁹ r terra frigiditatē. Nūc ē naturalit⁹ sic dictū ē frigid⁹ r sic⁹. Et ista cōpetūt spūalit⁹ amicit⁹ dei q̄s charitas facit frigidus ab insatiabili auaricia. Charitas ei nō q̄rit q̄ sua sūt: sic dicit. i. Cor. xij. Sic facit eos siccos a fluxu p̄cupiscentie: qz viri⁹ diuini amoris restringit lubricū carnis: sic ptz in Magdalena. Et tales sūt lapides sc̄i q̄ sūt sine affectiōe carnis et mundi: Zach. i. r. Lapidēs sc̄i eleuant sup̄ terrā ei⁹. Secūdo lapides sūt substantiālit⁹ cōpacti. Quia sc̄i sunt i seipsis coagulati

vinolo siue coagulo dilectiois et gr̃e. An
 eharitas de esse vinculu pfectiois: Colof.
 ij. Tertio q̃ lapides sũt mirabilĩ duri:
 et amici dei sũt duri p soliditate patientie:
 q̃ charitas patiens est. And sic lapis a sua
 duricia ex aque infusioe nõ soluit: sic ami-
 cus dei ex tribulatioe nõ mouet: Job. xij. Cor. ei⁹ in durabi-
 tur q̃si lapis et. Et sc̃i sibi ip̃is duri sũt
 p austeritate p̃tie. Et q̃nc duri sũt alijs
 p correctione et severitate iusticie q̃ tanq̃
 virga ferrea alios regũt: Deut. viij. Qui
 lapides ferrũ sunt. Quarto q̃ lapides
 sunt graui et ponderosi. Sic amici dei sunt
 graues et ponderosi p grauitate mox et deli-
 beratione p̃udencie siue in facti siue i dicti:
 fm illud Eccl. xij. Verba sapiẽtis stathe-
 ra ponderabunt: et talia opa vl̃ verba sũt
 mag̃ grata bonis: Ps. c. Placuerũt ser-
 uis tuis lapides ei⁹. Quinto q̃ lapides
 sunt virtualit̃ igniti: quis enĩ lapis ex se
 sit frigidus: igne tũ emittit si fortĩ sit p̃cus-
 sus. Hã ex forti et violẽta aeris collisione
 in superficie ferrĩ lapidis subito aer allisus
 igne et scintillado de lapide egredit̃. Sic
 et amatores dei quãq̃ sint frigidĩ ab estu
 amoris mũdani: cũ tũ ab ip̃o mũdo fortĩ
 allidunt: tũ diuino amoz fortĩ igniunt̃.
 Añ p̃cipue in tribulatioib⁹ et p̃secutioib⁹
 positi: ignit̃ scintill̃ emicãt̃ vl̃ op̃ez vl̃ x̃bo-
 rũ: et talia opa sunt sacrificia deo accepta.
 ij. Mach. x. De ignit̃ lapidib⁹ igne p̃cepto
 sacrificiũ obrulerunt. Sexto q̃ lapides
 sũt infimi loci petitiũ: q̃ amici dei infima
 petũt p hũilitate: Lu. xij. Recũde in no-
 uissimo loco. ij. Corin. iij. Ministratio mor-
 tis deformata in lapidib⁹ fuit in glia. Hec
 ministratio lapidũ e humilior abiectione: cui⁹
 est ministrare obsequia: mortificare vitia:
 deformare eorum corpora: quia humiles
 nec corpora eorum ornant nec colunt. An-
 de apparent in corpore despecti: et ideo si-
 gnãtur per lapides impolitos: Josue. viij.
 Edificat altare: id est altit̃ dinez ecclesie
 de lapidibus impolitis: id est de homini-
 bus despectis et incultis. Item eius est
 gloriificare: Proverb. xxij. Humilem spi-
 ritu suscipiet gloria. Septimo quia lapi-
 des sunt terre compressi: quia scilicet ami-
 ci dei frã corporis sui cõprimũt: et domãnt
 per laborem penitentie et abstinẽtie: fm il-
 lud. i. Corin. ii. Castigo corpus meũ: et

in seruitutem redigo et. Eccl. xij. Lapi-
 des pgrãdes desuper irruentes. Sunt enĩ
 amatores dei lapides grandes quo ad spi-
 ritum desuper irruentes per corpus do-
 minium: quia spiritus in eis carnem sibi
 subiugat potenter et violenter. Et tano
 quia lapides sunt diuersarum partium ter-
 re ne dilabantur vnitui. Unde Ambro. di-
 cit q̃ lapides sunt ossa terre: q̃ hoc in ter-
 ra probantur facere faciunt ossa in corpo-
 re. Similiter amici dei dum homines ter-
 renos ad inuicem discordes ad concordã
 am: et pacem reducut̃ quasi quidam lapi-
 des medij diuersas partes terre adinuicẽ
 contungunt. Immo etiã sicut in muro me-
 diante calce lapides mediante charitate inui-
 cem cõiungũtur. i. Machab. x. Jonathas
 dixit facientibus: extruite muros in mon-
 te sion: et in circũtu de lapidibus quadra-
 tis. Isti lapides quadrati sunt amici dei:
 qui deum quadrupliciter diligunt: scilicet
 ex toto corde: ex tota anima et ex tota men-
 te: et ex omnibus virib⁹: sicut dicitur Lu-
 ce. x. Et est intelligenduz ex toto corde: id
 est ex intentione: vt scilicet tota nostra in-
 tentio feratur in deũ. ex tota mente: id est
 intellectu: scilicet vt intellectus ei totaliter
 subdatur. ex tota anima: id est voluntate:
 scilicet vt appetitus fm ipsam reguletur.
 Ex omnibus viribus scilicet q̃ omis act⁹
 noster interior ei obedat: et propter ipsuz
 fiat.

Ca. II Anima debet as-

similari vitro. Primo quia vi-
 trum est summe perspicuũ. Hãz
 in alijs vasis metallicis quicquid int⁹ po-
 nitur visui occultatur. In vitro autẽ qui-
 libet liquor positus qualis est intrus talis
 exterius oculis representatur: vt dicit Isi-
 dorus. Hec perspicuitas fit in anima peni-
 tentis: quando quicquid est intrus in con-
 scientia extra per confessiones proditur in
 iudicio sacerdotis: Matth. viij. Gaude et ostẽ
 de te sacerdoti: Proverbioz. xxij. Splen-
 det in vitro color eius scilicet vint: et simili-
 ter cuiuslibet alterius liquoris immissi.
 Secundo quia vitrum est totaliter lu-
 mini peritum. Nam massa vitrea que nõc
 fit ex cineribus arborum et herbarum per
 fortissimam ignis conflagrationem: ex q̃

onychinus habet similitudinem vnguis: de-
signatur auarorum rapacitas: quae aues vi-
gae praedam rapiunt. et ideo que sunt rapaces
habent nigros vngues. Sed onychionus
arabice est nigri coloris cum candidis conis.
Quod competit diuitibus auaricie: quia diuites
auari licet tingant exterius conis albis. i.
honoribus et prosperitatibus mundi interi-
us habent nigredinem et deformitatem peccati. pro-
pter quod dominus dixit eis Luca. vi. De vobis diuiti-
bus quod habetis consolationem vestram in hoc mun-
do. Secundo propter effectum. Nam secundum
Diasco. Onychini cona collo vel manu portata tri-
sticiam excitat: timores multiplicat. aios
comouet ad lites et rixas. Sic etiam prosperi-
tas mundi quam appetit auari si in collo ge-
stet: hoc est ad peccatum pedens siue manum. i. siue
habeat in affectu cordis: quia cor infra peccatum
perducat: siue in effectu operis: quod est gestare
manu. utroque modo excitat tristitiam. Et ideo
Sextus. h. de lapis onychinus inuenitur in
tra euilath: quod interpretatur dolens. Nam mu-
di suba non habita sicut in cupidis generat
tristitiam si acquiri non possit sed ire: quia ipse non
assequitur. Ira et tristitia inuidie que tristat in-
de si aliquid assequatur. Si autem actu habeat
ut est in diuitibus auaris: adhuc excitat tristi-
ciam ire si perdat vel minuatur: et inuidie si ab
alio superet vel parificet. Inyritias multi-
plicat timores: quia cupidi timet ne eis lucrum
impediatur. Auari timet ne eis id quod habent au-
ferat. Item aios comouet ad lites: quia cupi-
dus litigat ut accipiat: auarus autem ut teneat.
Ubi auaricia siue cupiditas misericordiam est litium
et causam et questionem. Item rixas et bella ex
cupiditate et auaricia vel plurimum oriuntur.
propter hoc Seneca dicit: quod quatuordecim viderent
homines si hec duo prouiderent. i. meum et tuum de me-
dio tollerent. Item cum et tuum omnes quatuordecim et
lites generant auarorum. Tertio propter reme-
dium. Nam onychinus in patria sardie nocere non
potest. Nam sardius qui mentes acuit cum si amari
siue rubei est coloris designat amorem christi:
qui mentes acuit ad eternam considerationem: et etiam
infirmos ad eam desideranda: et ideo facit vilesce-
re omnia temporalia. Nam sicut Gregorius dicit: vilesce-
runt temporalia cum desiderant eterna. Quod ergo
onychinus non nocet in patria sardie: quia illud
auaricia non inficit in quod est amor dei. quod ubi
est amor dei: non habet locum amor mundi: et ecci-
uerso. i. Job. h. Si quis diligit mundum non est
charitas dei in eo. Ca. III

Boni viri assimi-
lant marmoribus: quia marmor alij
lapidibus est solidus: compactus: viri-
lius et pulcherrimus. Boni enim viri sunt solidi per
patientiam siue fortitudinem: bene compacti per tem-
perantiam: pulchri per prudentiam: et viles per iustitiam.
Ubi ipsi sunt columna marmoris. i. virtuosae
personae quibus rectoria per curiam regit. i. ecclesie christi
sunt fulcra: dicitur. i. Assimilant ergo primo boni
nisi et virtuosus viri marmoribus ratione soliditate.
Marmor enim solidus est. Nam propter sui solidi-
tatem difficile rupitur. Sicut boni viri sunt soli-
di. i. fortes et constantes: ita ut aduersitatis non
cedant. et sculpturas. i. impiorum violentas
et iniurias que sunt odium: ira: tristitia et
humor non facillim suscipiunt. Quod ad id est de fo-
litate marmoris quod mirabilissimum accidit
quod marmor lapides nec calibe nec ferro vel
ferra vel malleo per violentiam edomantur: sed per la-
minam plumbam asseritur mollior interfertur.
Plumbo enim et non ferro lapides marmoris
diuidunt et secantur in asseres et equantur.
Sicut fortitudo quondam: nec calibe for-
uasiolis: nec ferro dure percussiois: nec ferra
dentata dentibus detractiois: nec malleo
violente percussiois: nec violentia cuiuscumque tri-
bulatiois fragilis nec vincit. Et tamen plumbum. i.
vita voluptuosa que in aquis percussiois sub-
mergitur: sicut illud Exo. xv. Submersi sunt qui
si plumbum in aquis vehementibus. in asseres mol-
lissimos carnis: omnes duriciam marmoris fra-
git. i. omnem mentis fortitudinem enervat et de-
struit. Ubi probissimi viri et fortissimi bella-
tores qui non vincunt potuerunt belli asperitate:
victi tamen et debilitati sunt luxurie voluptate:
sicut patet de Samone: David et de multis
alijs. Secundo boni viri assimilant marmo-
ri ratione compactiois. Sicut enim marmora val-
de compacta corpora: que partes sunt ad iuncta col-
ligate vel agglutinate vel coactae. Et hanc com-
pactionem facit esse in bono viro virtus temperan-
tia. Hec enim est que efficit ut caro spiritui: et sensu-
litas rationi concordet et confederet: que temperan-
tia remota valde subititice aduersarentur et
mutuo diuiderent. Ubi temperantia est que tenet
has partes hominis adiunctas concordet et confor-
mes. h. i. concordia et conformitas est ut quod sa-
lubris compactio que est in bonis viris. Tertio
boni viri assimilant marmoris ratione spe-
ciositatis siue pulchritudinis. Inueniunt enim
marmora pulcherrima diversorum colorum et ge-

Auaricia assimi-
latur onychino. Quia
nam onychinus
arabice est nigri
coloris cum candidis
conis. Quia illud
auaricia non inficit
in quod est amor dei.
quod ubi est amor
dei: non habet locum
amor mundi: et ecci-
uerso. i. Job. h. Si
quis diligit mundum
non est charitas dei
in eo.

tiētia tolerat. & iterū cū aqua sapientie mi
 scet: cementū. i. glutinū faciet pfecte vni
 tatis. Itā inter quos charitatē dilectio cū
 patientia et sapiētia viget ibi pfecta vniō
 locunda societas adest. de qua dicit i. Ps.
 cxxxij. Ecce q̄ bonū & q̄ locū dū habitare
 fratres in vniū. **T**ertio rōne vtilitatis et
 dōitatis: qz sicut dicit Iud. Illa calx ē me
 lior & vtilior q̄ ex lapide albo & duro gene
 ratur. Et sic illa inuenit vera & vtilis ami
 citia q̄ ex animo puro & vero generat. vn
 de Iud. pbat in Erib. q̄ prauoz amici
 tia qui nō se puro animo diligūt nō ē ami
 citia vera. Et fm Aug. Amicitia que de
 feri potuit nunq̄ amicitia vera fuit. vnde
 vera amicitia debet eē pura & firma. **I**te
 dilectio primi assimilaf tartaro. **P**rimo
 ratione terrestritatis. nā tartarū est vini
 seculentia & terrestritas que ad modū ter
 re vel mollis lapidis circa ptes dolij indu
 ratur: & vulgarit apd tuschos dicit grom
 ma. Vno aut assimilaf charitas. cui pars
 subtilior & purior dilectio dei est: s̄ seculē
 tior pars & terrestrior est dilectio primi: que
 tū in dolo cordis debet circūquaqz dīffū
 dit firmari: fm illud Ro. v. Charitas dei
 dīffusa est in cordibus nostris. **S**ecūdo
 ratiōe qualitatris: quia talis vini crusta ca
 lida est & sicca i tertio gradu: qz i dilectio
 primi calefacit cor per cōpassionem: s̄ il
 lud. ij. Cor. xj. Quis scā dālicat & ego nō
 vor: & desecat omnē inordiatū humorē:
 id est omnē prauā affectionē erga primū.
 Est etiā in tertio gradu: quia primus gra
 dus est dilectio dei. secundus dilectio sui.
 tertius dilectio pro primi. ppter qd dicitur
 Mat. xij. Diliges primū tuū sicut teipm.
Tertio ratiōe vtilitatis: quia tartarus
 sicut dicitur in Platone extenuat et mū
 dificat & consumit: & ideo valet cōtra scabi
 em & serpigine & puriginē: & cōtra capitis
 umundicias. Similiter dilectio primi exte
 nuat substantiā siue diuitias hominis qz
 facit largiri superflua: s̄ illud Luc. xj. Qd
 superest date elemosynam. Sed tūc magl cō
 sumit quādo facit largiri necessaria: Job.
 xxxj. Si comedi buccellā meā solus. Et tūc
 mūdāt immū dicias capitis: hoc est impu
 ritates mentis huiusmodi elemosynas lar
 giendo: fm illud Luc. xj. Date elemosy
 nam: et ecce omnia vobis munda sunt.

Capitulum: X.

Eloquentia assi
 milatur eri. **P**rimo ratiōe ge
 neratiōis: qz es siue cupū gene
 ratur sicut cetera metalla ex sulphure & ar
 gento viuo. sed hoc accidit quādo plus ē
 de sulphure q̄ de argento viuo: & sulphur
 est terreū nō pure rubēū habēs calorē ad
 urentē. Argentū vō viuū ē mediocre nec
 nimis grossū: nec nimis subtile. Et tali eē
 cōmixtiōne es generat. Similit̄ eloquētia
 cōponitur ex duobz. s. ex meditatiōe interi
 ori: que sulphuri assimilaf: qz in inferiori
 bus venis generat terre. **I**te ex pñciā
 tione exteriori q̄ ppter labioz & lingue mo
 tū argēto viuo assimilaf. qd. i. multū ē mo
 bile: & ppter motū vt dicit Plinius viuū
 appellatur. Sed de bz hoc esse mediocre. s.
 iter grossum et subtile: qz nec nimis rudia
 vba: nec etiā nimis s̄tilia. i. difficilia: s̄ ap
 ta & mediocria audietibz cōueniētia sunt
 accepta in elocutiōe vel pñciatiōe vulga
 ri. Et d̄ tali eloquētia d̄ dicitur. xlvij. Cor
 meuz ad moab quasi tibia eris sonabit. et
 noiat pmo cor: qz in locutione d̄ p̄cedere
 meditari & d̄liberatio cordis. Ps. xxxvj.
 Os iusti meditabit sapiam. i. meditatā sa
 pientiā loquet. scdo noiat tibiā eris in q̄ at
 tendit armonia siue pportio & mediocritas
 qdā soni q̄ p̄tinet ad eloquētiā & pñciati
 onis suauitatē. **S**ecdo rōne distinctionis.
 sicut ei Iud. dicit: Es si mixtū fuerit alijs
 metall colorē & virtutē cōmutat. vñ qdā
 ē albū ad modū argēti: qdā fuluū ad
 modū auri ē. Et aliū ē gen^{eris} qd ē ducti
 bili ere attenuatū i lamias: & selle tauri vn
 ctū spēm auri p̄tedit. & pōi s̄suerat i hi
 strionū coronis. ppter qd coronariū ē vō
 catū. Silt est triplex eloquētia: qdā spūa
 lis: sic p̄dicatoz. & s̄ p̄cipue int̄dit ad ant
 maz purgationē & dealbatōnē. vñ assilaf
 eri qd ē albū ad modum argēti. Ps. xj.
 Eloq̄a dñi eloq̄a casta ar. ig. ex. Psou. x.
 Argētū electū lingua iusti. Alia vō ē elo
 quētia sc̄lar̄ sic rhetozū & altozū. p̄locutoz
 sc̄larū: q̄ vt p̄lmū ordiat ad lucrū auri vl
 cōmodū alicui: tpal rei auro app̄ctabilis.
 vnde non incongrue assimilatur illi eri qd
 fuluū est ad modum auri. **T**ertia ve
 ro est eloquentia iocularis que est ad dele
 ctandum & solaciā dum. sicut et poete bac
 tenus faciebant. et bec assimilatur illi eri

illuminantur vt veri & vini fideles qui habent fidē per dilectionem operantes: **Eccij. xxxij.** Gemmula carbunculi in ornamento auri etc. Nam per ornamentum aureum intelligitur charitas. per gemmā xō carbūculi fides. vñ carbūcul⁹ ponit in auro cū fides catholica charitatiue opaf: & hec est q̄ vere illuminat & ad salutē opaf. Secūdo rōne distinctiōis. Sūt ei. xij. genera carbūculi fulgēt & radios ad modū ignis emittētis & cādidā gona p̄cicti: vt dicit **Ps̄d. In q̄. bus. xij.** significā articuli quib⁹ ipa fides distinguit. de quoz distinctiōe dictū ē supra in p̄mo libro. ca. xxv. Qui articuli omnes. xij. mirabilib⁹ radijs vere cognitiōis eoz q̄ ad nr̄as salutē p̄tinēt nos illumināt. Sed quasi gona alba est simplex fidei veritas: qua intellect⁹ credēt astringit vt vni cuiq̄ articulo firmis inheret: etiā si rōne nō videat. **Tertio rōne variatiōis:** qz carbūculi ppriū est qz plectus in ignē velut i feruorū os carbonē extinguit: s̄ aq̄ per fusus exar dicit. Sic fides quasi in ignē p̄icitur q̄si fidelis q̄sqz in p̄ctm̄ mortale plabit: qz p̄ctm̄ p̄petratū appetitū peccādi nō extinguit s̄ ampl⁹ accēdit sicut lignū ap̄positum igni. Et p̄pter hoc p̄ctm̄ assimilaf igni. q̄s dū opa fidei cessare facit: ipam fidē mortificat & extinguit: qz fides sine operibus mortua est: vt dicit **Iaco. ij.** S̄z tūc carbūcul⁹ aqua pfundif & quasi reuiscit q̄si fidelis mēs ad penitentiā reuertit & laebrymarū aqua pfundif. Tūc enī redeunte diuina gratia & reparata charitate amissa restituit etiā fidei vita. i. vigor opandi: qz fides p̄ dilectionē opaf: vt dicit **Gal. v.**

Quarto rōne valoris v̄l cōparatiōis: qz est q̄dā spēs carbūculi in qua inf̄ lucidos ignes apparēt q̄dā gutte auree. & hec gemma respectu aliarū est quasi p̄ctū incōparabilis. Quasi autē gutta carbūculi aurea in lucido igne est patiētia fidelis hominis in tribulatione sua & p̄secutione quā patif p̄ceptue p̄ ipsa fide. & hec vocat̄ p̄batio fidei q̄ est quasi incōparabil⁹ p̄ctū: s̄m̄ illud. **j. Petri. j.** Et probatio fidei v̄re multo p̄ciosior sit auro. **Quinto rōne vigoris:** qz carbūculus sculpturis et simulacris resistit sine idolorum: quia fides idolatriam horret. siue avaroz: qz auaricia est idolorū seruit⁹: vt dicitur **Gal. v.** **Itē fides sanctorū assimilaf lapidi qui dicit̄ amiatbon. a q̄ vt dicit**

Ps̄d. Si vestis tacta fuerit p̄tra ignem resistit: & si supra ignē posuerit nō ardebit: s̄ splēdore accepto nitidior erit. hic omni / bus maleficijs magoz resistit. Nā fides sc̄ctoꝝ ē que igni. i. p̄secutiōis feruori suē p̄sequētū furori a p̄ncipio ecclēie resistit: & si naliter ip̄m superās vicit: s̄ illud **Hebre. xj.** Sancti p̄ fidē vicerūt regna. & ita extinguerūt impetū ignis. Et hec est etiā q̄ splēndorē miraculoꝝ accepit: & que p̄ p̄cessum t̄pis nitidior & purior apparuit. & hec insu / per est que omnia magoz p̄stigia & maleficia repulit & damnauit quib⁹ tot⁹ mūdus erat fere plenus. **Ca. XIII**

Gratia dei assimilatur iaspidi. **Primo ratiōe gratiositatis:** qz iaspis ē lapis viridis smaragdo similis: sed ē grossioris coloris. Color autē viridis sup̄ omnes colores est gratior oculis. vñ dicit **Eccij. xl.** Gratiā & speciem desiderabit ocul⁹: sed sup̄ hec omnia viridē. Et similiter gratia dei super omnia facit animā magis gratā & placidā & placidā corā oculis dei. & iō vocat̄ grā q̄ si gratū faciēs. vñ sicut iaspidis aspect⁹ est gratus oculo humano: sic aspect⁹ hominis in quo est grā grat⁹ est oculo diuino: **Apo. ca. iij.** Qui sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis. **Secūdo rōne diuersitat⁹:** habet enī iaspis diuersitatē speciez: qz sic dicit **Ps̄d.** sunt. xvij. species iaspidis.

Itē h̄z diuersitatē colorū. qz Quis p̄cipuus color ei⁹ sit viridis: multos tamē h̄z alios colores intermixtos. sic gratia dei habet multos modos & vartos in hominib⁹ facit affectus. **j. Petri. iij.** Sicut boni disp̄satores multiformis gratie dei. Et **Apo. sto. j. Loz. xij.** Diuisiones xō gr̄arū sūt etc. **Tertio rōne vtilitat⁹:** quia valet ad multa. Nā primo iaspis febrē refrenat. Et similiter grā dei reprimit morbū febrilē. i. inordinatū cupiditatis ardorē qui est vt febris anime dās ei sitim insatiabilem quā tamē diuina gratia reprimit & extinguit. **Itēz iaspis hydropisim iuuat quando defertur a patientibus caste. Similiter gratia dei valet contra sup̄biā que est hydropisim que dā. i. inflatio animi p̄bēs cōtra eam medicinam humilitatis. que p̄cipue est necessaria virginibus & continenter viuētib⁹. ne per superbiāz v̄rginitatis perdant emi**

rk in qb' inuenit lauriu. In qb' etiã ve / nis qñ in medio sic in quodã vtre qdam / spēs carbūculi inēit. vñ a mult' saphyrus / mat carbūculi credif eo q in ei' venis ge / neres. Sic grã in nob generat carbūculuz / fulgētē. i. pu dētia nos in agilib' vtrigē / tē r illuminatē. Ne autē p dicit virtutes q̄ / saph yri cōditōib' agruūt sūr velut fūda / mētū in qb' fabrica mēt' ertgif : Esa. liiij . / Fūdabo te in saphyr'. Itē ipe cedē sūr la / pides ex qb' dom' dei cōstruitur: Job. xij. / vñ. Loc' saphyri lapides eius. Job. xij. / Poite hierlm ex saphyro. Itē grã dei af / similat onychino. Primo rōne coloris. / Onychin' enī arabic' ē nigri color' cum / cādīdis conis: qz grã dei lez denigret per / aspectū humilitat' : nñ circūcingit conis pu / ritatis. Itā vna çona alba ē cōtinētia car / nis. alia puritas ment'. Car. j. Nolite me / cōsiderare q̄ fusca sum : qz decolorauit me / sol. r in eodē: Nigra sū h formosa. nigra p / humilitatē: formosa p puritatē. Secūdo ra / tione virtut' : qz onychin' arabic' : f3 Dia / sco. tristitiaz exierat: timores multiplicat : / animos cōmouet ad lites r ad rixas. Silr / diuīa grã excitat tristitiã pēitēte in homi / ne: multiplicat timores mortis iudicij r ge / hēne: animos cōmouet ad lites r rixas lu / sticie. Ex diuina enī est grã cū hō penitens / cū seipso rixat et litigat vt de seipso iustici / am faciat. Aplos. j. Cor. xj. Si nosmetipos / djudicarem: nō vtiqz a dño iudicaremur. / Et hinc est q in ratiōali positi sūt lapides / onychini: qz dū homīs mēs rōnalis diuīe / grē radijs pfūdif: ad seipm djudicā dū vl / puniēdū. ptn' ex citat: Exo. rōne. Accipe / re debet lapides onychinos ad omandū / ephor r rationale. Itā enī ex grã pueniēte / q̄ ex subsequēte rationale homīs. i. mens / hoīs seu aīa rōnal ornat. Itē grã dei cō / seruat i corde sic vnguētū i alabastro. Itā / ex alabastro sūt vnguētaria vasa eo q ser / uet vnguētā omīi tpe in corrupta. vñ Mat. / xxvj. Si q accessit ad iēsu mlter hūs alaba / strū vnguētū p̄ciosū. Est enī alabastrū soli / dū: frigidū: cādīdū r varijs colorib' rictū. / Et tale bz ēē cor hoīs vt sit grē diuīe p̄ser / uariū. s. cā didū p mūdiciã. solidū p patiē / tiã. frigidū p p̄tinētā: r varijs colorib' rī / ctū p bonarū cogitationū sine affectionuz / copā. Itēz grã dei assimilat nitro. de / quo Salomon loquit Prouer. xxx. dicēs

Acetū in nitro rē. Itā nitrū fm Plinū r / Diase. mūdificat sanitē stomachi r intestino / rū ex apostemate pcedentē. sanitē etiã capti / tis dertergit. spuma ei' corrosioib' r isā / mationib' subuenit. vñ etiã hydroptic' p / ficit: r cū melle mixtū caliginē oculoꝝ de / tergit: venenū repellit: r paralysim lingue / potētē dissoluit. Similiter diuina grã mū / dificat sanitē stomachi r intestinoꝝ. i. vitiiū / expellit. Itē nitri spuma. i. grē dei feruoz / corrosioib' r inflammationib' tre subuenit / hydropticis. i. his i quib' eruberat fluuīs / foediāt' hūor' agnosti. i. lubricū lurrie p / ficit: sed mixta cū melle. i. cū amoris dulce / dine caliginē oculoꝝ abstergit. i. cecitatez / mentis quaz inducit inuidiã. s. bona opa / videri mala r venenū. charitatis. i. cupidī / tatis repellit. Dicit enī Aug' . q venenuz / charitatis est cupiditas. Itē paralysiz li / gule. i. impedimētū cōfessiois tollit. Itēz / grã dei assimilat sali ppter multas virtu / tes salis quas Aulicēna pōit. Primo qz / sal hz virtutē dissoluēdi: qz. s. diuīa grã ple / runqz dissoluit duriciã hominū auaroz et / ad pietatē r cōpassionē emollit co: da eoz. / Secūdo qz hz virtutē mūdādi: qz. s. grã / purificat imūdictā lurioioꝝ. Habet enī / sal virtutē putridas carnes corro dēdi : ma / rime quando est exustum. r hoc est quia / gratia remouet putredinem lurrie. / Tertio quia habet virtutem ventosita / tem extenuandi r diuidēdi: maxime si pul / uertatum r coctum r calidum sup stoma / chi officinū faccellitur. Aqua etiam sali / naria tumores r inflationes r hydropticaf / passiones soluit. Quia diuina gratia va / ne gloriozoz ventositates extenuat: eos / humiliando et tumiditates r inflationes / etiam superboꝝ soluit aqua salinata: id / est tribulatione. moꝝ etiam aspera eos i / plendo. Quarto quia habet virtutem / humores putridos et corruptos consumē / di: quia scilicet diuina gratia putridos r / corruptos affectus consumit inuidozum : / Dicitur enim Prouerbio . xliij. q putre / do ossium inuidia. Quinto quia habet / virtutem humiditatem naturalem coad / unandi et seruandi et innaturalem resol / uendi et abstergēdi. Quasi autem vir / tus naturalis est virtus mansuetudinis : / quia homo est animal mansuetuz natura: / 14

etiam abstinerit: quia ipsa non vacavit delictis.
Quarto ratio vigoris: quia hic lapis scul-
pture resistit. Ita tamen soliditas est ut non
sit ineluctabilis et extranee impressionis suscepti-
uus. Similiter beata virgo Maria nullius
carnalis impressionis seu corruptionis susce-
ptiva fuit. quia sepe virgo ante partum et post par-
tum. Item dicitur **Diase.** quod hic lapis tantum
vigoris est et efficacie quod profectus et ad collum
ligatus facit vincere causas: et contra illu-
siones demonum adiuuat: et virtute conservat.
Hec autem siue vera sint siue non: de calcedo-
nij virtute verissime tunc conceptus beate Ma-
rie: quia ipsa est aduocata nostra: et ideo apud su-
mum iudicem pro causis nostris assistit: ipsa est
nostra protectrix. et ideo ab illusionibus de-
monum nos frequenter defendit. Ipsa etiam est
mater nostra: et ideo pro filios suos virtute et
bonitate custodit. Item beata Maria assumi-
latur smaragdus ut dicitur **Isid.** Huiusmodi omni vir-
tutibus obtinetur participat. Nulli enim gemme vel
herbe maior: inest viriditas quam smaragdus
vni viriditate sua virides herbas superat.
Quasi autem gemme vel herbe virides sunt sa-
cratissime virgines: quia carnis virores semper
speruunt. Item quas beatissimas beata virgo
Maria obicit participat. unde **Ps.** **xlviij.**
Adducent regi virgines post eam. dicit non
tamen de ordine: sed etiam de dignitate: quia. s. vir-
ginitati eius nulli vnquam potuit coequari. dece-
bat nimirum reginam virginum ut tanta purita-
te niteret qua maior sub celo nequit inveniri:
ut dicit **Anselm.** vni eius virginitas et humil-
tas ita deo grate extiterunt quod fuerunt quasi
due porte per quas christus in eam intravit. s. vir-
ginitas summa in carne. i. humilitas profunda in
mente. et ideo **Tob.** **xiiij.** Porte hierbe ex sa-
phyro et smaragdo edificat. Ita per saphy-
rum quibus tumor sedare: intelligit eius humil-
tas: quia virtus humilitatis soluit tumor elati-
onis: sed per smaragdum viridis coloris vir-
ginitatem intelligit carnis. Sed de ratione nitoris:
quia tantus est nitor smaragdi quod nec in sole ali-
quod obumbrat. Et similiter tantus fuit nitor
virginitatis et nitor puritatis virginis Marie
quod sole iusticie christum gignendo vel partedo in
nullo eius integritas vel virginitas siue virgi-
nitatis nitiditas fuit diminuta. Tertio
ratione generatioris: quia sepe corpus smaragdi si
exterius fuerit et politum ad modum speculi ima-
gines reddit. Item smaragdus ex se generat

radium qui suo nitore tingit aerem circumfusum.
Beata autem virgo primo habuit corpus suum
ab originali peccato politum. s. in vtero ma-
tris in sua sanctificatione. Secundo habuit ipsum
politum a spiritu sancto. s. in filii conceptio. quia tunc
spiritus sanctus inuenerit: et virtus altissimi obum-
brauit ei: ut angelus dei prederat. **Luce.** **v.**
Et tunc ad modum speculi imagines reddidit
diuinam et humanam. quia verbum incarnatum ge-
nuit: quod in quibus verbis est imago patris et fi-
gura spiritus eius et secundum carnem siue humanitatem
est: ut ita dicatur imago matris. s. homo ex hoie
in similitudinem hominis factus et habitu immen-
tus ut homo. vel beata virgo quae fuit speculum
politum et tersum per suam maximam puritatem: re-
presentat nobis imagines omnium virtutum ut eas
imitemur. Item genuit ex se radium. s. dei fi-
lium. quia sic sidus radium: protulit virgo filium
pari forma: quia neque sidus radium: neque ma-
fulto fuit corrupta. quo filio sua viriditate:
id est sua virginali carne qua ipsum vestiuit:
non tamen circumstantes et priores et iudeos: sicut
am totum mundum tinxit tinctura baptismali.
Ita christus tactu sue mundissime carnis: quam
s. de virgine traxit: vim regeneratiuae conu-
lit aquis: quibus. s. fideles tinguntur. i. ba-
ptizantur. Quia tunc ratione virtutis operatio-
nis. Ita smaragdus ut dicitur **Diase.** opes au-
gmentat: sic beata virgo spirituales opes siue
diuitias nobis augmentat dum gratias multiplici-
ces impetrat. vel cum nos ad bene operandum
et merita cumulandum iuuat. Item smarag-
dus collo suspensus morbum caducum sanat.
Hoc beata virgo nobis facit non tamen per auxi-
lium: sed etiam per exemplum. s. siue virginitatis
et honestatis. Item smaragdus valet contra
illusiones et fantasmatas demonum: quod de be-
ata virgine magis est certum. Item smarag-
dus memoriae perditas reparat. Sic beata
virgo quae preseruabat facta sancta et christi pueri-
cie christi conferens vniuersa in corde suo. et po-
stea credis scriptis euangelisticis: et precipue bea-
to **Luce** plurima enarrasse quae ipsi de christo scri-
pserunt. videlicet de cuius desponsatione: annun-
ciatione: purificatione: christi natiuitate: et ma-
gorum adoratione: et multis alijs quibus nec ipsi
euangeliste per se iterauerunt. nec etiam per histori-
arum scripturas. vel forte per aliam personam quam
beata Maria virginem scire tunc temporis pote-
rant. Item smaragdus visum profectus. Similiter
beata virgo spirituale visum nostrum conforta-
uit producendo veram lucem christi: qui

Liber secundus

Admirat totū mundū vñ omnē hominem
venientē in hunc mūdū. **I**te smaragdus
repestatib⁹ resistit. Et sic ipa pira mūdi tē-
pestatē seu aduersitates benignē auersit
impēdit. vñ etiā ab ecclia vocat stella ma-
ris: qz nos in butus maris mūdi. i. tēpesta-
tibus seu fluctib⁹ dirigit ⁊ detēdit. **I**te
dicif Maria. i. dominatrix maris: qz velut
pia dñā in omni casu amaritudinis nobis
inuocantib⁹ eā deuotē iperat remediū io-
cūde solatiōis. vñ dicit Eccl. xxij. Sicut in
fabricatione auri signū ē smaragdus: sic nu-
merus musicorū in iocūdo ⁊ moderato cō-
uinito. Quasi enī in auro signū smaragdus
est beata virgo maria refulgēs vt gemma
in glia celesti. de quo etiā signo dicit Apoc.
xij. Signū magnū apparuit in celo: mulier
amicta sole ⁊c. Et quo videlicet signo p-
uenit qz nobis in artitudinib⁹ posit⁹ ismū
dit aliqñ musicalis iocūditas modulario
nis. Et h est qñ p vocē seu p sonū alicuius
exhortationis ea pcurate infundit nob dul-
cedo alicui⁹ solatiōis. Aliqñ vō p pinaf
nobis iocūditas p eā interne refectionis.
puta qñ ea imperante infundit cordi nro
gratia interne inspiratiōis seu alicui⁹ dul-
cedinis animā solatiōis ⁊ reficiētis: ⁊ h est
putiū iocūditas quidē: sed tñ moderatū.
Ite beata Maria assimilaf lapidi sardo-
nico. **P**rimo rōne coloratiōis. Hā sardo-
nir vt dicit Isid. ex sardio ⁊ onyce nomen
suscepit. Cōstat enī ex trib⁹ colorib⁹. nā ni-
ger est in imo: candidus in medio: ⁊ rube⁹
quasi vinū in supmo. Sic beata virgo ma-
ria fuit nigra in imo p humilitatē: fm illd
Cant. i. Nigra sū sed formosa ⁊c. Sed cā-
dida in medio p puritatē mentis: ⁊ virgini-
tatez carnis: Eccl. xliij. Pulchritudinem
candoris ei⁹ admirabit ocul⁹. **I**te rubea
in supmo p feruentē charitatē: Proū. vj.
Purpura indumētū ei⁹. purpura enīm ru-
beum habet colorē. **S**ecūdo rōne sigilla-
tiōis: qz hec sola gēma in sigillatiōe de sub-
stātia cere nihil euellit: ⁊ sic sola beata ma-
ria generādo de corruptiōe carnis vel peti-
nihil accepit. **T**ertio rōne virtuose actio-
nis ppter quā iste p̄ciosissim⁹ appellatur:
Job. xxvij. Hec lapidi sardonio ⁊c. Hā
hic lapis lu ruriā repellere dicif: humilem
efficit ⁊ pudicū. Sic dñā nra deuotos suos
docet esse castos in corporib⁹: hūiles i cor-
dibus: ⁊ etiam pudicos in moribus.

Capitulum: XXII

Misericordia as-

similaf illi lapidi qui vocat iris.
Primo rōne figurē: qz hic lapis est ex
sex angulis vt dicit Isid. Qui sex anguli
cōpetūt sex operib⁹ misericordie: q̄ chāst⁹
enumerat Mar. p̄v. Esuriui ⁊ dedisti mi-
hi māducare ⁊c. **S**ecūdo rōne tinctu-
re sue respēdit. p̄trea enī dicif iris:
qz sub tecto positus ⁊ sole p̄cussus colores
iridis. i. celestis arc⁹ in primos parietes
repsentat. Similiter hō misericors sub te-
cto. i. s̄b tegumēto hūilitatis posit⁹ ⁊ sole
id est luce diuine gratie perfusus colores
arcus celestis. i. affectus siue effect⁹ xpi in
primos sibi pauperes repsentat. **T**ertio
rōne efficacie. qz hic lapis cooperat parietē
vt citius pariat: vel vt saltē dolores par-
tus facilius ferat: ⁊ nō tātū de periculo ni-
meat. **S**imili modo misericordia siue mi-
sericordie opatio cooperatur penitēti vt citi-
us satisficiat: vt saltē vt angustia ⁊ labore
penitētiē facilius ferat: ⁊ de tētationū peri-
culo minus timeat. p̄trea primū dicif Da-
niel. liij. Peccata tua elemosinis redime:
⁊ iniquitates tuas misericordijs pauperū.
propter scdm dicitur in Ps. xl. Beatus
qui intelligit super egenū ⁊ pauperē. ⁊ po-
stea: Domin⁹ opē ferat illi sup lectū dolo-
ris eius. p̄trea tertū dicif Eccl. xxij. Con-
clude elemosinā in sinu pauperis: ⁊ hec p-
te orabit ab omni malo. Et postea: Super-
scutū potētis ⁊ sup lanceā aduersus inim-
cum pugnabit.

Ca. XXIII

Pus bonum as-

similaf illi lapidi q̄ dicif alaba-
dina. de quo dicit Dial. q̄ ē gē-
ma clara et subrusa vt sardis: cuius ē vir-
tus sanguinē augmētare ⁊ puocare. **S**ir-
op⁹ bonū debet esse clarū. i. factū cū clari-
tate: hoc est cū mūdicia cōsciētie ⁊ in tētiō-
nis puritate: Prover. xxj. Qui mundus
ē rectū est op⁹ ei⁹. **S**rego. Incastrū exteriorū
opus agit si nō p eo interi⁹ innocētiē victi-
ma in ara cordis imolef. vñ ecōtrario ope-
ra cum in mūda cōscientia vel nō recta itē-
tione facta erūt opera tenebrosa. de quib⁹
Ro. xij. Abijciamus opera tenebrarū.
Ite debet esse subrusa: ⁊ hoc p feruorem
dilectiōis: Eccl. i. Bibe cū gaudio vinū

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

Chromalis

deinde quod spūale. Nec enī soliditas p̄ci
pue fit vt frigiditas. i. p̄nente q̄ refrige-
rar ardore libidīs et restringit fluxibilita-
tē carnis. Itē fit virtus terre succuratis. i.
abstinentie corp̄alis q̄ desecat humorē ve-
neris. **Tertio** p̄pter virtutis effectū. **Primo**
cristallus h̄z virtutē inflāmatiā repleti-
uam: sitis extinctiuam: et dolor viscerū ex-
pulsiuam. Inflāmatiāz q̄dem: qz si expo-
nat radijs solis adeo flammā rapit vt fun-
gus aridus siue stipula ibi posita incēda-
tur: vt dicit Plido. Sic et cor penitentis ra-
dijs solis. i. xp̄i exemplis vel x̄bis vel in-
spirationibus sic aliq̄n incendit: vt aliq̄s
sibi p̄ exemplū primos sibi incendat. Re-
pletuā virtutē h̄z: qz si tritus bibat vbera
lacte replet: vt dicit Dioscorides. Similiter
vbera mētis. i. intellectū et affectū peniten-
tis gr̄a penitentiē adimpler lacte dulcedis
solationis. Unde de Augustino ad peni-
tentia querlo legit: qz nō satiabat illis die-
bus p̄ dulcedine mirabili cōsiderare altitu-
dinē xp̄i sup salutē generis h̄iani. **Itē**
h̄z etiā cristallus sitim sedare: vt dicit Di-
asco. Sic penitentiā sitim extinguit inordi-
nati appetitus vitioz. Itē et cristallus valet
etiā portatus p̄ colicā et viscerū passionēz si
non alit p̄stipatio. Sicut penitentiā remoz-
sum et amaritudinem interiorē conscientie
expellit postq̄ ip̄m p̄ctm purgauit: nisi al-
sit p̄stipatio. i. duriciā et dilatio satisfactio-
nis. **Item** penitentiā assimilā nitro. **Hi-**
trū enī fm Diaseo. est q̄si lapis subalbid⁹
et p̄spicius cuius virtus est dissolutiua et at-
tractiua ac absterſiua: et humoris sup flui
p̄sumptiua. Et sicut penitentiā duriciā pec-
cati dissoluit: gratiam dei attrahit: sordēs
conscientie abstergit: et sup fluos humores
in abstinentia p̄sumit. **Item** fm Pliniū
nitrum est vena terre: est calidum et siccū
leue rubeū et album vel citrinum. Que eti-
am omnia penitentie comperūt p̄ effectū:
qz penitentiā mentē inflāmat et ideo cali-
da: corpus extenuat ideo sicca: conscientia
exonerat et ideo leuis: verecūdiam causat
et ideo rubea: conscientia mundat: et ideo
alba: vultum deformat et aliquando etiaz
ad lram citrinat p̄ ieiuniaz: qz ieiunare in-
estat fm medicos iter alia que facit est qz
vultum citrinat et ideo citrina. **Item** pe-
nitentiā assimilā auripigmētū. **Primo**
quia auripigmētum habet virtutem deal-

batuā. Habet enī vt dicit Diaseo. fulgurē
naturā. i. calefactiuā et desecariuam. An-
de si aliq̄d metallū apponat: ip̄m sua virtute
in albū transmutat. Sicut penitentiā dū
cor calefacit p̄ offense meditationē: p̄ illud
ps̄. xxviii. **L**oculcauit cor meū ira me
et in meditatione exardeſcet ignis. Et de-
siccat p̄ tristitie consumptionē: qz spūs tri-
stis ericcat ossa: vt dicit Ps̄ouer. xvij. **D**e
albat conscientia p̄ culpe purgationē: Esa. i.
Si fuerint p̄ctā vestra vt coccinū: velut la-
na alba erūt. **Secūdo** quia habet virtutem
curatiuā. Nam auripigmētum vt dicit
Plinius p̄uenit medicine. Habet enīz
virtutē dissoluedi: attrahēdi et mūdifican-
di. Unde valet malū anhelitū habētibus
si fumus eius capite inclinato accipiatur.
Sic etiā penitentiā curat p̄ctoz infirmita-
tes: dissoluit corda dura et attrahit ea ad
bona opa: mūdificat anie intima. Et si q̄s
inclinato capite. i. mētē humili et deuota:
fumū eius. i. penā satisfactoriā iniunctā si-
bi recipiat: anhelitū malū. i. malā vitā vel
malū peccandū vsum corrigit et rectificat.
Tertio qz h̄z virtutem depilatiuam. **Itē**
qz auripigmētū fit vnguentū depilatoriū
quā cū calce et vino decoquit. Sicut peniten-
tia cū calce. i. cū feruore et puritate: qz calx
est alba et feruore ignis in se p̄tinet. Et cū
vino cōpūctiōis lachrymose: de q̄ in ps̄.
lix. **P**otasti nos vino cōpūctiōis: aufert
pilos. i. desideria carnis extinguit. **Pili** enī
ex carne p̄cedētes designāt appetit⁹ car-
nales. **Quarto** qz vim h̄z vnguiū reno-
uatiuā. H̄z enī auripigmētū naturā incisi-
uā et corrosiuā. **U**n vngues fac cadere de
formes vt crescāt meliores. **Q**si sūt vngues
deformes sūt inordinati mores q̄ ex vlu q̄si
insepabilē inherēt p̄ctoz: sic vngues tena-
cī inherēt carni. **S**z tāta est vere p̄nē virt⁹
qz vngues veteres. i. p̄stinos mores defor-
mes fac derelinq̄re et in meliores imutare:
fm illud Ro. vi. **I**n nouitate vite ambule-
mus. **Itē** p̄nā assimilā illi gēme q̄ dicit
argarites q̄ est argēto silis. H̄z enī stigma-
ta aurea cui⁹ forma q̄drāgulata ē: et h̄z for-
titudinē adamārl et putat vulgus tale no-
mē sibi ip̄positū: eo qz frenet iras et impetus
aioz. Sic hō penitēs d̄z esse argēto p̄ p̄-
sentie claritatē: s̄z stigmata tribulationum
habere aurea p̄ patientiē p̄ciositatē: formā
q̄drāgulatam p̄ opationū pluralitatē. H̄z

eti: p duriciā ferri fortitudo seculariū: p so-
 liditate argēti pstantia p dicitantū intelligi
 pot. **I**te dz esse clarus p sapiāz p pūpe p
 sapiāz diuinoz eloqoz. **D**e qbus p s. rj.
 Eloqā dñi eloqā casta: argētū igne exami-
 natū: pbatū terre purgatū septuplū. **I**te
 dz esse sonorus p doctrinā: **P**rouer. r. **A**r-
 gentū electū lingua iusti. **I**te dz esse liq/
 factibil p cōpassionē et misericordiā: **Z**ach.
 rii. **M**ostrū es sic argentū vīf. **A**rgentuz
 est dū vīf liquat. **S**ic vzebat et liquebat
 ille p dicator **P**aulus cuz dicebat: **Q**uis
 infirmat et ego nō infirmoz: q s scā dālicat
 et ego nō vro: **I**te dz esse ductibil p obe-
 dientiā: **M**ūer. r. **F**ac tibi duas tubas ar-
 gēteas ductiles. **T**ubas p sonū doctrine:
 argēteas p mūdiciā vite: ductiles p motū
 obediētie. **I**te argentū est balsami p ser-
 uatiū: et virtutū i iaspide custoditiū. **A**n
 maioren virtutē hz iaspis in anulo argen-
 teo q̄ areo. **I**n q̄ signat pēpue q̄ p dica-
 tor dz inredero ad pseruandū odorē bone
 fame et honestatē vite. **I**hā xrus iaspidis
 est honestas hominis vel p̄nētia carnis et
 odor balsami suauitatis boni exēpli et nois.
Ite argētū ex tactu terre rubiginē p̄hit:
 h̄ ex p̄fricatioē sal et arene p̄stinū colorē re-
 sumit. **S**ilr p dicator q̄nqz cogitādū vel tra-
 ctandū terrēna p̄hit rubiginē alicuius cu-
 piditat. **S**z ex p̄fricatione salis. i. p̄tepla-
 tione siue studio sapie: q̄ eternoz nob sa-
 pozē rēp̄sentat cuius compatioē tpalia vi-
 lesūt: et etiā ex p̄fricatione arene. i. ex in-
 undatione p̄nie q̄ rōne grauēdinis arene
 assimilāt: ad p̄stinā restituit puritatē affe-
 ctionis. **I**te q̄ digne vult epeq̄ officii p/
 dicādi dz effici silis cuidā gēme que dicit
 astrion q̄ est crystallo p̄pin q̄ in cētro lu-
 cet vt stella fulgoze plene lune. **A**n sic ē di-
 cta ab astris: eo q̄ fulgozē eoz in se rapit:
 vt dicit **I**sidus. **S**ic p dicator crystallo dz esse
 silis p p̄scie puritatem: lucere in cētro. i. in
 corde p sapie claritatē: astroz. i. sanctorz et
 p̄fectoz fulgozē. s. doctrine vī vite in se ra-
 pere p studiū et iusticiā p̄formitatē: **D**anic/
 lis. rj. **Q**ui ad iusticiā erudiūt plurimoz:
 erūt velut stelle. **C**aplin. XXVIII

Pudentia assi-
 milat hiacyntho. **P**rimo p/
 pter fulgozis mediocritatē. **I**hā
 hiacynthus q̄ est saphyret coloris ille est

optimus: sicut ille qui in ethiopia inuenit
 tur: nec nimis est clarus nec nimis obscu-
 rus: sed mediocriter fulgidus. Similiter
 prudentia hominis requirit mensurā quan-
 dam mediocritatis: **P**rouer. b. rxiij. **P**ru-
 dentie tue pone modum. s. vt neqz plus sa-
 pias q̄ oportet: nec plus ignores q̄ quod
 scire nō debes. **Q**uāuis alij dicant q̄ hoc
 Salomonis dictum non est sic intelligen-
 dum q̄ ipsa prudentia sit in se moderāda.
 Sed quia secūdū p̄dētām est alijs mo-
 dus imponendus. **O**pus enim prudentis
 sic medium tenet recte rationis vt neqz ex-
 cedat qd̄ ē nimis sage vel fulger: vel defi-
 ciat qd̄ est quasi ignorare vel obscurū esse.
Cārl. v. **M**anus illi tomatices: auree: ple-
 ne hiacynthis. **N**e man? sūt opera prudē-
 tie q̄ sūt plēa hiacynthis. i. moderatiōib?
 debite rōnis. **S**ecundo p̄ter sculpture
 susceptibilitatem. **Q**uia licz hiacynthus
 sit ad sculpendū durissimus nō tñ est inui-
 ctus: qz ab adamāte sculptif et signat. **S**ilr
 hō prudens licz nō sit faciliē ad credendū
 oī hōbo et oī dicētū inducēd^o. sed ad multa
 credēda sit durus. i. ita vt nō a q̄libet infor-
 mes tñ veraciter et rōnabiliter loquētū siue
 corripētū etiam si dura dicat: nihilomin?
 credit et ei? imp̄ssioēs hūilit̄ suscipit. **E**t ta-
 lis ipressio est sicut adamātis. **N**am ada-
 mas est lapis durissimus q̄ nullo metallo
 cedit. **T**alis debz esse facies p dicator? seu
 corripētū. **E**cē. iij. **A**t adamāte et silicē de-
 di faciē tuā. **T**ertio p̄ aeris p̄formita-
 tem. **I**hā sicut dicit. **D**ias. hiacynthus aeris
 se maxime cōformat vt sit in nubilo nubi-
 losus et in sereno serenus. **S**ilr hō prudēs
 cōformat se decēter statui alioz cū q̄b? ha-
 bet p̄uenire. s. vt sciat gaudere prudēt cū
 gaudentibus et flere cū flentibus. **D**oc. n.
 dicebat **A**p̄ls. i. **L**oci. ij. **O**mnibus oīa fa-
 ctus sū. sed sicut dicit q̄dam glofa. prudēs
 et diuin^o ap̄ls ita oībus cessit q̄ formā ve-
 re honestatū nū q̄ excessit. **Q**uarto p̄
 effectus vtilitatē. **E**st. n. hiacynthus effi-
 cax et vtilis ad multa. **I**hā hiacynthus vt
 dicit **D**ias. habz letificare. qd̄ p̄uenit pru-
 dētū in quātū vitat inuidiā q̄ est tristitia in
 bonis alicnis vt dicit p̄bs. **S**ed prudēs
 de alienis bonis ecōtrario letat. **I**tem
 hiacynthus hz melācolicā q̄litatē fugare.
 et h̄ cōpetit prudenti in q̄tū vitat accidiam
 que ad modū melācolici hūoria frigidat

frando vitiorum virtute lune. i. celestis gratie motu et aperiuntur et ad litora prae se solitudinis vel soliditatis deducuntur. s. vites et in ter preciosissimos lapides colligunt. **T**ertio origo virtutum sine humorum est ex perfectorum similitudine. Nam sepe per crepla vel hinc hinc perfectorum virtutes accedunt et virtuosum et sancti sicut efficiuntur. Et isti sunt lapides preciosi qui de aialium corporibus. s. reptilium et volatilium extrahuntur: sine virtute ad vitam actiuam qui est reptilium vel aialium gressibilium super terram: quod factiui terrenis rebus dispensandis insunt: siue virtute ad contemplatiuam qui pertinet ad volucres caeli. i. ad homines meditantibus celestia. **T**ertio sancti viri assimulantur generis ratione certitudinis: quod sic dicitur Psalmo. in quibusdam generibus similitudinibus aut generibus veras a falsis discernere est magna difficultas. Et quod sepe qui falsi sunt et sophistici veris videntur siles: quod ut ipse dicitur quidam per smaragdo vitrum arte insunt et oculos videntium fallunt. Fallit enim sepe morales similitudo reorum: quod enim iter sanctos viros qui habent virtutes sepe sunt admixti hypocrite qui habent solas virtutum imagines. valde difficile est per similitudinem morum exteriorum iter viros cognoscere: eo quod frequenter hypocrite similes maiora signa exteriora sentiant et deuotionis sanctis viris ostendant. propter quod frequenter fallit hominum iudicium et percipue simplicium circa tales. Et ideo dominus dixit Mattheo. vij. Attende te a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ouium: intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Sicut igitur de lapidibus hominum non est ad oculos iudicandum: quod plus virtutis est sepe in paruo adamante ferrugineo et obscuro quam vitro lucidissimo et in parua margarita quam berillo. Sic etiam de hominibus non est iudicandum: sicut dominus dixit Job. vij. Nolite iudicare secundum apparentiam exteriorum: sed iustum iudicium iudicate. **I**tem viri sancti assimulantur lapidi restem qui secundum Quicennam est lapis inuentus in capite cancri. Et hec similitudo attendit primo ratione coloris: quod aliquando albus: et aliquando flauus. Sicut sancti viri aliquando sunt albi per innocentiam interiorum: exterius autem flaui per temperantiam. Nam secundum Quicennam color flauus generat in matricia temperata. s. respectu coloris viridis. unde folia arborum qui primo quando multum abundat humiditas sunt viridia. In

autem diminuta et temperata humiditate. s. a calore eleuata: sed non totaliter assumpta efficiunt glauca siue flaua. Et ita humor virtutis carnis per temperantiam quidem minuitur: sed non funditus extinguuntur quod diminuto calore manifestatur spiritus et ei humilia. **S**ecundo ratione humoris: quod huius lapis restem est frigidus et humidus. Et sicut viri sancti sunt frigidi a mundi amore et humidi in lacrymarum deuotione. **T**ertio ratione vigoris: quod dicitur valere huius lapis huiusmodi morsum scorpionum et mustele si spiritus more emplastrum supponatur: et etiam huiusmodi morsum canis rabidi si puluis eius bibatur. Per scorpiones qui retro pungunt: intellige occulte detrahentes. Per mustelam apte maledictos: sed per canes rabidos tyrannice persecutores. Contra quos omnes valet virtus emplastrum. i. sanctorum exemplis. et puluere. i. eorum humilitate qui de tractorum visum sunt lingue placabilitate: huiusmodi maledictos loquere taciturnitate: huiusmodi tyrannos vere patienter firmitate.

Capitulum XXXII

Apietia assimi

Aurum quadruplici ratione. Primo ratione claritatis. Habet enim aurum inter alia metalla maiorem claritatem et splendorem. Unde aurum dicitur ob ritum: eo quod splendore radiet et fulgore. Similiter sapientia preclaros homines et prefulgidos reddit non solum apud sapientes: sed apud alios. Unde dicitur de sapientia: Habebo propter hanc claritatem ad turbas. in multitudine videbor bonus: Sap. vij. De hoc auro dicitur Danielis. r. Ecce vir vnus vestitus lincis et renes eius accincti sunt auro obrigo: et corpus eius quasi chrysolitus est. Et nota quod aurum amplius fulget luce alia repressum: et hoc naturale est omnibus metallis. s. Machabeo. vi. Refulsit sol in clypeos aureos: et resplenduerunt montes etc. Sicut homo sapiens sapientior efficitur. Aliquando sapiens audietur: secundum illud Proverbia. i. Audiens sapiens sapientior erit etc. Et tunc sapiens aliena luce repercutitur quando contra dicta sua subtiliter obicitur: et tunc lucem sue sapientie magis ostendere cogitur: Proverbia. ix. Da occasionem sapienti et addet ei sapientiam. **S**ecundo sapientia assimilatur auro: et hoc ratione ponderositatis. Est enim aurum ponderosius ar-

Liber secundus

nerius et eius dilectio vehemens in tñ
rōne absorbet q̄ impossibile est aliqd̄ intel
ligere in ip̄o: vt p̄bus dicit in. vii. Eth. r̄
Diero. etiā dicit q̄ illo actu etiā m̄monia
liter facto sp̄s sanctus nō tangebatur corda
p̄p̄bar. Et q̄ argui p̄t q̄ castitas multuz
p̄fert ecōtrario. ¶ Quiso dicit amethist
mollis ad sc̄lpendū. r̄ hoc cōpetit mode
stie q̄ reddit hominē mollē. i. facit r̄ acco
modū ad omnē pulchraz scripturam. i. ad
oēs bonā informationē r̄ cōpositionez seu
actionē. vñ Amb. dicit in li. d̄ officij q̄ i mo
destia p̄sistit pulchritudo viuēdi r̄ orna
ad oēs actionē accomod. ¶ Ca. XXXVII

Timens deū as
similat berillo. ¶ Primo rōne
coloris: qz lz berillus lapis viri
dis in viriditate sua smaragdo sit similis.
Tū decē sunt genera eius vt dicit Diasco. r̄
q̄ inf̄ berillos q̄ magis pallet melior ē. Et
qz homies timore subito p̄cussi pallefcere
p̄luerūt. Ideo significat q̄ sic inf̄ beril
los ille est melior q̄ magis pallet: sic inf̄ bo
nos homies ille est melior q̄ magis timet
deū. i. timore filiali q̄ est timor reuerentie.
¶ Secūdo rōne vigoris: qz x̄tus berilli ē
vt dicit Diasco. q̄ p̄ricula hostiū inuictū
reddit hominē r̄ euz facit mitē. Sic timor
dñi erga bonos homies reddit hoīem mi
tem. Sz h̄ sp̄uales hostes facit eū inuictuz
r̄ terribilē. Timor enī fm̄ h̄reg. fm̄ viā se
culi facit hominē debilē: sz fm̄ viam dei fa
cit hominē fortē. ¶ Tertio rōne agnitōis:
qz berillus facit bonū ingenū qd̄ cōpetit
timori dñi q̄ dicit esse initium sapie: p̄s.
cx. Initium sapientie ē timor dñi. ¶ Quar
to rōne humoris: qz berillus sanat oculos
humidos. Humor enī oculos cecās ē pec
catū siue peccandī affectus quē timor dñi
expellit: Eccl. i. Timor dñi expellit peccm̄.
¶ Quinto rōne caloris: qz berillus manū
gestātis exurit si radio solis opponat. Sic
timor dñi cū radio sol. i. cū amore x̄pi inca
lescit. An̄ si sit timor dñi cū amore manū
gestātis exurit: sic q̄ facit eū feruentissime
opari ita vt nihil negligat Eccl. vij. Qui
timet deum nihil negligit. ¶ Sexto rōne
honoris: qz berillus vt d̄ hoīez magnifi
cat. Qd̄ de timore dñi veri? puto q̄ de be
rillo: qz q̄ timet deum alta timent eū: Eccl
xlv. Magnificauit eū in timore inimicoz

rē. ¶ Septimo rōne amoris. Marfienſ
berillus diligere r̄ amare d̄ copulā cōiū
galē: qz timor dñi necessarius est p̄ingat.
Prover. xxxi. Mulier timēs d̄ eū ip̄a lau
dabit. Tob. vi. Accipies x̄ginē cū timore
dei r̄ amore filioz magis h̄ libidīs ducet.
Caplin: XXXVIII

Tribulatio assi
milat plūbo. ¶ Primo rōne ge
nature: qz aliqñ plūbus sine ma
teria eius gignit r̄ inuenit euz auro: qñqz
cū argēto: qñqz p̄ se solū i suo loco p̄po. i.
vena. Nam in aurifodis euz materia auri
qd̄ lapilli nigri inueniunt q̄ ab auro p̄ se
separim p̄stant r̄ in plūbū totalit̄ p̄ se re
soluunt. Et inde ē fm̄ fūdo. qz tāta ē pon
derositas auri vt plūbi. plūbus h̄o qd̄ est
nigrū aut ex sola vena fundit: aut cū argē
to nascit mirros p̄stat. Et in illa p̄statōe
p̄cedit stānū: deīde argētum: tertio
h̄o qd̄ remanet p̄ p̄statōē ē plūbū nigr.
Tūc aut sp̄ualit̄ inuenit plūbū cū auro qñ
grauis est tribulatio r̄ portat cū qd̄ gau
dio. Hoc enī fac sola charitas q̄ auro assis
milat: cui p̄p̄riū ē letificare cor. Et huius
signū est eū ex iniuria quā patit h̄ inferen
tē nō irritat nec eū diligere deserit. Et hec
duo sūt iūcta. i. iniurie passio r̄ iniuriā dile
ctio q̄ sunt in p̄iunctione auri r̄ plumbi p̄se
ctā patias faciūt. An̄ p̄fecta patietia est q̄
r̄ ip̄m amat quē portat. Nā tolerare r̄ odi
re nō est x̄p̄ māsuētudo: sz velamentū su
roris. vñ charitas fm̄ Ap̄lm̄ si solū paties
ē sz etiā benigna. Sz plūbū inuenit cū argē
to qñ ip̄a tribulatio portat sapient. Nā ar
gētū claritate sapiam̄ signat: de q̄ d̄ Sap.
vi. qz clara est q̄ nūq̄ marcescit sapia. Sa
piētis enī est p̄stater ferre aduersa r̄ nō de
ficere aīo in eis. Tūc aut inuenit plūbū
p̄ se solū r̄ in vena sua qñ ip̄a totalit̄ gignit
est in p̄ctōre qd̄ destitutus est oī honore vel
x̄tute: r̄ tūc ip̄a tribulatio portat insipien
ter r̄ in vena sua: qz vena r̄ causa tribula
tionū cōiū est peccm̄: Rom. ij. Tribulatio r̄
angustia in oēs aīaz opant̄ malū. P̄tia h̄
tribulatio est sc̄tōz q̄. i. portat letant. Sz
cūda fuit p̄boz quoqz qd̄az tribulationes
portauerūt valde sapiēter. Tertia est p̄ctō
ruz q̄ portat insipier. i. impatier. ¶ Se
cūdo rōne tincture: qm̄ plūbū aliqñ albe
scit: qñqz rubescit: qñqz nigrescit. Albescit

Adem: qz sicut dicit Hermes in libro. vi. al
 chemie: si plumbū sup acetū effundas adē
 fat ipm. Hā acetū eius penetrabit substā/
 tiā et in puluerē uertet et in colore album
 ipm ceruse cōmutabit. sed si sup ipm plum/
 bum acetū suderis albescit: et tūc acetū de/
 struit. Tunc aut sup acetū plumbū effun/
 dit qñ grauis tribulatio quā quis patitur
 ab ipō patiēter. p penitētia peccati sui sus/
 cipit et portat. s. vt reputet et acceptet se. p
 peccato suo pari. Hā sicut p plumbū gra/
 uis tribulatio: sic p acetū fortis et compū/
 etius penitētia designat. Et talis peniten/
 tia que tribulationē amplectit plumbū cō/
 uertit in puluerē. i. ipaz tribulationem in
 anime humilitatē: et in albedinez ceruse. i.
 in purificationē et claritatē sciētie vī ani/
 me claritatē. Sed tūc cōtrario sup plum/
 bum effundit acetū qñ ipa penitētia. p tri/
 bulatione reputat: sicut est in acidiosis q
 bus penitētia onus graue est et penosum.
 Ande penitētia videt eis magna tribula/
 tio et tediū. Et ideo tūc xpus aceti destrui/
 tur: qz talis penitētia in angaria portata
 inutilis efficit. Tūc aut plumbū bene ru/
 bescit qñ igne incendit. Hāz plumbū ad/
 ustum colore vermileuz et obscuz generat.
 Tunc aut plumbū adurit qñ patiētis cor/
 diuino amore incendit. et tūc ipm plumbū
 generat colorem vermileū et feruorē igne/
 um: qz feruentior et inflāmatior ex ipa tri/
 bulatione efficit: qñ is iste feruor ppter
 sensualitatis penā semp aliqd obscuritatē
 habeat admirū. Tunc aut nigrescit plu/
 bum qñ in sua vena generat. Hā fm Ari/
 sto. in. iiii. Metheo. plumbum generat ex
 sulphure grosso nō depurato sed feculēto
 et argento vno nō puro. Ande ex immun/
 dicia sulphuris cōtrahit nigredinē et quā/
 dam humiditatē: ex cuius tactu manus
 tangētis inficit. Et hec immūdicia ad ho/
 ram p abstersionem aliqñtū a plūbo re/
 moueri potest: sed ex toto remoueri nō po/
 test: qz qñtūqz plumbū abstergat vt etiā
 argentū esse videat: naturam tamen eius
 quod est plumbū non immutat. Plumbū
 autem in sua vena est quādo peccator tri/
 bulat propter sua peccata. Et hoc ē ex sul/
 phure feculento. i. ex immundicia peccato/
 rum suoz carnaliū. et argento vno. i. suoz
 peccatoz spūalium: vt superbia: inuidia et
 vanaglozia et hmoi in qbus ipse peccator

tribulatus pssistit: tunc plumbū ipm deni/
 grat et inficit. qz ipa tribulatio que omni/
 no ad penitentiā nō mutat amplius corru/
 pit et fedat: qz dato qz pena occupatus ab
 actu peccati desistat: in tēratione et euasio/
 ne pene habita statim redit ad p̄stina et ad
 huc ad deteriora. Tertio rōne efficacie.
 Hāz plumbū hz pmo virtutē dissolutiū.
 Dicit em Hermes qz plumbū in sua ebul/
 litione omniū corpoz solidoz duriciā sol/
 uit etiā adamantis. Sic tribulatio feruēs
 frequēter dura corda emollit etiā magno/
 rum peccatoz. Hāz hz virtutē refrigera/
 tiuam. Ande fm Aug. Contra vstionem
 ignis et apostema calidum miro mō valet.
 Quasi aut vstura ignis incensa est et cupi/
 scētia carnalis et qñ apostema calidū est
 feruēs delectatio carnis et que tribulatio
 grauis miro modo est efficax et vtilis. Hā
 malicia vnus hoze obliuionē facit in iurie
 maxime: vt dicit Eccl. xi. Item plumbū
 hz virtutē pseruatiuā et purificatiuam: qz
 sicut dicit Hermes plumbū qbus miscet p/
 tes homogenitas pgregat et ethrogenitas
 sepat et mūdificat. Et ideo cum argēto po/
 nit in fornace vt argentū facilius mundi/
 ficet. Partes em argēteas a psumptione
 pseruat: et sua psumptione argentum pur/
 gat. Hoc idem dicit Hiero. sup illud Hiero.
 vi. Consumptū est plumbū et. Sicut tribu/
 latio patient portata animā ad seipaz col/
 ligit et pgregat: mala desideria ab ea sepat
 ipsamqz a malo purgat: et i bono pseruat.

Capitulum: XXXIX

Virginitas assi
 milat lapidi illi q vocat asteri/
 tes. Nec gēma inclusam in se cō/
 tinens lucē sic stellā intus ambulante red/
 dit radios cādidantes. Sicut virginitas ex/
 terius est cādida p carnis incorruptionē
 lucida p grē splendorem. Hā intus in mēte
 est vt stella que hz incorruptibilitatē et lu/
 minositatē et mobilitatē. Sicut mens interi/
 or virgini debet esse incorruptibilis p
 ginitatis amorem: qz ginitas est in carne
 corruptibili ppetue incorruptiōis medita/
 tio et fulgēs p fidei agnitōnē: et mobilis p
 orōnis frequentationē. Nouet em mens
 et ascēdit p orōnē in deū fm Damal. Item
 radios. i. p̄sideratiōes et p̄templatiōes rō/
 nis debet facere cādidos. i. mūdōs. Virgi

libro. vi. al
 chemie: si plumbū sup acetū effundas adē
 fat ipm. Hā acetū eius penetrabit substā/
 tiā et in puluerē uertet et in colore album
 ipm ceruse cōmutabit. sed si sup ipm plum/
 bum acetū suderis albescit: et tūc acetū de/
 struit. Tunc aut sup acetū plumbū effun/
 dit qñ grauis tribulatio quā quis patitur
 ab ipō patiēter. p penitētia peccati sui sus/
 cipit et portat. s. vt reputet et acceptet se. p
 peccato suo pari. Hā sicut p plumbū gra/
 uis tribulatio: sic p acetū fortis et compū/
 etius penitētia designat. Et talis peniten/
 tia que tribulationē amplectit plumbū cō/
 uertit in puluerē. i. ipaz tribulationem in
 anime humilitatē: et in albedinez ceruse. i.
 in purificationē et claritatē sciētie vī ani/
 me claritatē. Sed tūc cōtrario sup plum/
 bum effundit acetū qñ ipa penitētia. p tri/
 bulatione reputat: sicut est in acidiosis q
 bus penitētia onus graue est et penosum.
 Ande penitētia videt eis magna tribula/
 tio et tediū. Et ideo tūc xpus aceti destrui/
 tur: qz talis penitētia in angaria portata
 inutilis efficit. Tūc aut plumbū bene ru/
 bescit qñ igne incendit. Hāz plumbū ad/
 ustum colore vermileuz et obscuz generat.
 Tunc aut plumbū adurit qñ patiētis cor/
 diuino amore incendit. et tūc ipm plumbū
 generat colorem vermileū et feruorē igne/
 um: qz feruentior et inflāmatior ex ipa tri/
 bulatione efficit: qñ is iste feruor ppter
 sensualitatis penā semp aliqd obscuritatē
 habeat admirū. Tunc aut nigrescit plu/
 bum qñ in sua vena generat. Hā fm Ari/
 sto. in. iiii. Metheo. plumbum generat ex
 sulphure grosso nō depurato sed feculēto
 et argento vno nō puro. Ande ex immun/
 dicia sulphuris cōtrahit nigredinē et quā/
 dam humiditatē: ex cuius tactu manus
 tangētis inficit. Et hec immūdicia ad ho/
 ram p abstersionem aliqñtū a plūbo re/
 moueri potest: sed ex toto remoueri nō po/
 test: qz qñtūqz plumbū abstergat vt etiā
 argentū esse videat: naturam tamen eius
 quod est plumbū non immutat. Plumbū
 autem in sua vena est quādo peccator tri/
 bulat propter sua peccata. Et hoc ē ex sul/
 phure feculento. i. ex immundicia peccato/
 rum suoz carnaliū. et argento vno. i. suoz
 peccatoz spūalium: vt superbia: inuidia et
 vanaglozia et hmoi in qbus ipse peccator

ampliādis: p castr' et ciuitatib' muniēdis:
p hostib' feriēdis et se defendēdis. Que
oia xps fecit. Ipe em in mūdū veniēs spūa-
lis ecclie edificū pstruxit: cui' ipemet an-
gular' lapis et fundamētū fuit. Ipe etiam
plateas .i. latitudies p'loz vel humiles et
planas mētes fidelū diuersis lapidib' .i.
donis vel virtutibus strauit. Ipe qz pontē
pnē ad flumē pcti ptransendū fecit. Ipe
hostes spūales p nob expugnavit. Ipe lu-
pos .i. hereticos: et canes .i. psecutores ef-
fugauit. Ipe aut infirmitates varias tam
carnales q' spūales sanauit. Ipe turres
regis .i. potentias bñ regentū ampliāuit.
Ipe etiā ciuitates et castra .i. fidelū habi-
tacula angeloz .i. custodia muniuit. Ipe
etiā a demonib' et qbuslibet tērationibus
nos p'egit et defendit. **A** xps etiā assimi-
lat chrysolito q' est lapis egyptiacus vt au-
rū lucēs sic ignis scintillans. et mari sillis
ad viroz declinās. Ita dñs noster Iesus
xps sicut aurū lucens p sapie splendo-
ran: scintillās p doctrine feruoz: mari si-
llis p passionis dolorē: ad viroz incor-
ruptionis tendēs p carnis resurrectionē.
Ite die Diasco. q' chrysolitus in auro po-
situs et in sinistro lacerto portatus terrere
et fugare demōes dicit. et timores noctur-
nos inuat: et melancoliā euacuat. Que si-
ue vera sint siue nō: tñ p silitudinem veris-
sime xpo competūt. Qui tunc ponit in au-
ro quādo p cunctis diligit: quia sicut au-
rum pcedit omīa metalla: ita amor xpi de-
bet excedere omnes alios amores. Sz tūc
in sinistro lacerto portat quando aduersi-
tas et tribulatio p eo panēter sustinet. Et
qñ in tribulatione eius exemplū p oculis
habet: vel ipsius auxiliū inuocat. Ipse
em deuote inuocatus fugat demones: id
est tentationes manifestas: et timores no-
cturnos: id est tentationes occultas q' ma-
gis sunt timende. et euacuat melancoliaz:
id est tristitias et accidias .i. consolationes
infundendo. Ipe em electos suos hic reso-
uet per grē consolationez: sed in futuro re-
plebit eos perfecta consolatione cōne glo-
rie. In qua ipse cum patre et sancto spū vi-
uit et regnat deus et nunc et semper in secu-
la seculoz Amen.

ExPLICIT liber secundus de simi-
litudinibus rerum.

Incipit plogus libri tertij.

Videte ficul-

neā et oēs arbores cū pro-
ducūt iā ex se fructū scit:
quā ipse est estas: ita et vos
cū viderit: hec fieri: scito:
te quā ipse est regnuz deiz
Luce. xxi. Verbū eterni patris et dei vnige-
nitus filius nostre p ditioni cōpatiēs et p-
uidens salutē sicut nobis sillis fieri voluit
in natura: qz .i. exinanīuit semetipm formā
serui accipiēs: in silitudinē hominū fa-
ctus et habitu inuētus vt homo: ita etiam
nobis se sformauit in doctrina. Nā sicut
verbū caro factū est: et verus homo est: sic
hominū doctor effectus est: et modo hūa-
no nos docuit. Natural' nāqz modus est
hominū: quoz intellectiua cognitio a sen-
su sumit initū ex sensibus intelligibilia ca-
pere. et p visibilitū silitudines corpoz etiā
in inuisibilitū et spūalib' noticiā deuenire.
Quē modū factor hominū vt homies in-
strueret: tenēs cū nos de spūalibus doce-
re voluit: frequentissime de corp'alibus reb'
ta naturalibus et politicis metaphoras
introduxit: sicut in euangelijs patet. Has
aut silitudines rex xps tāto moderamine
tradidit: vt in eis non tm rudes facillime
informaret: sed et quozcūqz ex cella inge-
nia sublimē exerceret. Quapropt in ver-
bis ppositis plantaz seu arboz exemplū
introduxit ad regni dei tempa designāda.

Videte inqt ficulneaz et omnes arbores
et. Abi nō ociose dñs inf omnes generali-
ter arbores de ficulnea solum curauit face-
re mentionem: vt pote de cuius singularif
folijs legunt pmi nostri parētes post trās-
gressionē pcepti nuditatis sine ignominia
conterisse. Nam Hen. iij. dicit: Apti sunt
oculi amboz. s. Ade et eue. Quoz cognouit
sent se esse nudos puerūt folia ficus et fe-
cerūt sibi pericōmata. Vult ergo nō incon-
grue dñs q' sicut ficulnea in mūdi pncipio
humane transgressionis pmi exiit regu-
mentū: ita qz in mūdi termino fiat vicine
humane reformationis indicū. Quā pdu-
cūt inqt ex se fructū scitis quā ipse est estas.
Abi nota q' non incongrue d'ominus per
fructificationē cōmuniter arboz que tēpe
fit estatis regni dei et iudicij vltimi pūiaz